

शास्त्रस्य अनिलत्वान्न कृतः SetuBa. 21. 18.

अडाडा (adādā) *f.* name of a demoness called Dhaupdhā अडाडेति च का संज्ञा BhaviP. 798A. 8 (iv. 132. 3); अडाडेति गृह्णाति सिद्धमन्त्रं कुटुम्बिनी । गृहेषु तेन सा लोके हडाडेत्यभिधीयते BhaviP. 798B. 20 (iv. 132. 21)

अडादि (ad-ādi) *adj.* i augment *a* and other grammatical operations अडादीनां व्यवस्थार्थं पृथक्त्वेन विकल्पनम् । धातूपसर्गयोः शास्त्रे VākyaPa. 2. 182; Pradi. vii. 9. 9 (on viii. 1. 1); अडादिप्रसङ्गः प्रास्थित्यादावित्यर्थः Pradi. iii. 130A. 13 (on iii. 1. 90); प्रादीनां धातुगर्भत्वोपगमाच्च यदुक्तवान् । अडादीनां व्यवस्थार्थमित्यादि विदुषां वरः VyaktiVi. 32. 4; उपसर्गात् पूर्वमडादिः स्यात् LaSabdaSe. i. 186. 10; ii the Pratyāhāra *at* and others अडादिव्यवाये पत्वमनुजानाति नान्यव्यवाये Pradi. vii. 213. 16 (on viii. 4. 2)

अडादिक (adādi-ka) *adj.* augment *a* and others अडादिकमुपसर्गात् प्राक् च स्यात् VaiyaBhū. 206. 13.

अडारक (adāraka) *m.* [upakādigaṇa] name of a person, GaṇRa. 1. 29 (59); [pl.] descendants of Adāraka अडतीति अडारकः । तस्य अडारकाः । अडारक्यः GaṇRa. 1. 29 (59)

अडालज (adālaja) *m.* (pl.) name of a people or family of merchants ते च जातास्त्रिधा तात गोभूजाडालजास्तथा । माण्डलीयास्तथा चैते त्रिविधाश्च मनोरमाः SkandP. iii(2). 36. 182; iii(2). 36. 183; वणिजश्चैव...अडालजा माण्डलीयाः गोभूजाश्च पवित्रकाः । ब्राह्मणानां वृत्तिदास्ते ब्रह्मसेवासु तत्पराः SkandP. iii(2). 38. 94.

अडालज (adālaṅja) *m.* name of a village अन्यमार्गे गता यस्मात्तस्मात्तन्नामसंभवम् । ग्रामं निवासयामासुरडालजमिति क्षितौ SkandP. iii(2). 23. 46.

अडालय (adālaya) *m.* (pl.) name of a holy place अडालयेषु ये जाताः शूद्रा आहूय तानृपः । निवार्यन्तामिति प्राह वाडवा गमनोद्यताः SkandP. iii(2). 36. 112.

अडालयिजग्राम (adālayija-grāma) *m.* the village (called) Adālayija अडालयाजग्रामे (v. 1. अडालयिजग्रामे) मामर्चयिष्यन्ति ये जनाः । वत्सेश्वरीं सिताष्टन्याम् SkandP. i(2). 65. 111.

अडालहुरमयी (adālahurumayi) *f.* name of a particular kind of dancing pose अडालहुरमयी स्थललगनृत्तम् । अडालाद्या हुरमयी वामपादेन भूतले । यदा लिङ्गेनिगदिता गणने तण्डुना तदा [Bharatakośa 9B. 1]

अडालिज (adālija) *n.* name of the place where the demoness Atālayā was killed मत्प्रसादात्स राजा वै भवनोत्तापकारिणीम् । अट्टालयां नाम तदा राक्षसीं निहन्ष्यति । तस्याश्चापि वधस्थानमट्टालजम् (v. 1. अडालिजम्) इति स्थितम् SkandP. i(2). 65. 110.

अडालु (adālu) *m.* name of a kind of *nṛtta* (dance) सुल्लं बद्ध्वा यदोत्स्य चरणौ पक्षिपञ्चवत् । आमयित्वा पतेद्भूमौ तदाडालुरिति रितः NṛttaSam. 277.

अडि (adi) (Gr.) 1 suffix *at* सत्तैरडिः । सरट् उद्ग्रातिः SaraKaṇṭhā. (Gr.) ii. 1. 254; 2 root *ad-* अडेरुपगुञ्चोपधायाः SaraKaṇṭhā. (Gr.) ii. 2. 215 (comm. अडेरुपप्रत्यय उपधायाश्चोकारादेशो भवति । उडुपं पुवः)

अडिक (adika) *m.* [sutaṅgamādigaṇa] name of a person, Prasā. i. 762. 7.

अडित्थवत् (a-ditthavat) *m.* not possessed of the person called Dittha नेदमडित्थवच्छरीरम् । (अ)प्राणादिमत्त्वप्रसङ्गात् NyāyVār. 127. 10 (on i. 1. 35)

अडित्थादिनिवृत्ति (aditthādi-nivṛtti) *f.* exclusion of absence of Dittha and other (individuals) एवं च सर्वात्मकं शरीरं प्राप्नोति किं कारणं अप्राणादिनिवृत्तेरडित्थादिनिवृत्तिप्रतिपादकत्वात् NyāyVār. 127. 9 (on i. 1. 35)

अडित्थादिप्रतिषेध (aditthādi-pratiṣedha) *m.* negation of the absence of Dittha and other (individuals) एवमडित्थादिप्रतिषेधोऽपि वक्तव्यः NyāyVār. 127. 11 (on i. 1. 35)

अडिनी (adinī) *f.* (tinkling) ornament on the feet, KalpaK. 50. 270; an ornament on the toes [Galanos in PW]

अडिला (adilā) *f.* metres Vadanaka and Upavadanaka with rhyme at the end of all four feet or even feet ते यमितेऽन्तेऽडिला । ते वदनकोपवदनके चतुर्णां पादानां द्रयोर्द्रयोर्वान्ते यमकिते सत्यडिला Chandonu. 5. 30.

अडिहन्बि (adihanambi) *m.* name of a Brahmin अडिहन्बिचतु[र्व]दिभट्टः श्रीवेदव्यासभट्टः । इति कौशिकगोत्रजाः । अष्टोत्तरचत्वारिंशत् EI. v. 84. 129.

अडुखली (adukhali) *f.* name of one of the Samaskhalita forms of the beating of the musical drum (Mrdaṅga) with the hands and consisting of the production of the eight sounds *di gi na gi di gi na gi* समस्खलितकस्यायः समस्खलितसंज्ञकः । विकटः सदृशः पाटखली चाडुखली ततः । अनुच्छल-

स्तथा खुत्तो भेदाः समेति सन्त्यमी SaṅgiRa. iii. 398. 3 (6. 838); तर्हे तर्हे ज्ञे इति समस्खलितः ... दिगिनगि दिगिनगि इत्यडुखली SaṅgiRa. iii. 402. 8 (6. 851)

अडुखलित (aduskhalita) *m.* beating of the musical drum (Mrdaṅga) producing the sounds *di gi na gi di gi na gi*, see **अडुखली**, दिगिनगि दिगिनगि इत्यडुखली अडुखलितो वा SaṅgiRa. iii. 402. 8 (6. 851)

अडू (adū) *m./f.* boat, raft अणो डश्च । अडूजलपुवद्रव्यम् SiddhāKau. 522B. 4, cf. **आडू**.

अडेयार (adēyāra) *m.* name of a district श्रीनन्दिवर्मण अडेयारराष्ट्रिकाश्चिवाल्याम आरण्यक्षेत्रचतुष्टयं च...कुलशर्मणे...दत्त्वा EI. iii. 146. 11.

अड्रहण (ad-grahaṇa) *n.* mention of the Pratyāhāra *at* हकारस्य परोपदेशेऽड्रहणेपु हग्रहणम् Vār. 1 on SīvSū. (Gr.) 5; अड्रहणं च श्रुतत्वात् दृशेरेव विशेषणं नेकः Pradi. vi. 16. 16 (on vii. 1. 6); vii. 213. 19 (on viii. 4. 2)

अडु (ad-) i. p. [JaineVyā. v. 4. 120; KātanVr. on ii. 4. 46; KāṣiVr. on P. viii. 4. 41] i to attack अड अभियोग इत्यत्र यः संयोगः स दकारादिः । तस्य घृत्वेन दकारस्य डकारः Nyās. ii. 201. 17 (on vi. 1. 3); iii. 1130. 6 (on viii. 4. 41); सरोऽस्मिण्ढौकितधनुर्विश्वमद्वितुमद्वुति DvyāśraKā. 1. 125 (comm. अडुति उचच्छति); अडु अभियोगे । अडुति DhātuPra. 1. 350 (31. 13); अडु अभियोगे । अडुयतेऽनेन अडुनम् AbhidhāCin. 783 (comm.); KāvyaKaVr. 92. 27 (3. 5); PadMañ. on KāṣiVr. on P. vi. 1. 3; on P. viii. 4. 41; PrakriKau. ii. 304. 4; KośaKaTa. 2. 1042; ii to hurt or injure, to kill अडु अतिक्रमहिंसयोरिति पठन्ति AbhinBhā. ii. 100. 7 (on 10. 23); iii to overpower, to transgress, AbhinBhā. ii. 100. 7 (on 10. 23); iv to bind अडु बन्धने KāvyaKaVr. 92. 27 (3. 5); [to infer, argue [MW, APTE]; to join [MW, APTE]; to meditate, to discern [MW, APTE]; to pacify (*samādāne*) [Durgādāsa quoted in PW]; to connect in all parts (*samantād yoge*) [Govindabhaṭṭa quoted in PW]]

अडुकलिगच्छ (adḍakaligaccha) *m.* name of a particular family अडुकलिगच्छनामा वलहारिगणप्रतीतविख्यातयशाः EI. vii. 187. 50.

अडुचल (addacala) *m.* part of the plough [APTE]

अडुचल (addacalla) *m.* pin of the yoke ईषायुगहलस्थापुर्निर्यौलस्तस्य पाशिकाः । अडुचलश्च शौलश्च पञ्चनी च हलाष्टकम् KṛṣiPa. 112.

अडुताल (adda-tāla) *m.* name of a particular musical time measure, cf. **अडुताली**, अडुतालस्ततो रास एकतालीत्यसौ मतः SaṅgiRa. ii. 336. 2 (4. 314); ii. 340. 7 (4. 348)

अडुतालिका (adda-tālikā) *f.* name of a particular musical time measure, cf. **अडुताली**, रासयतिलग्राडुतालिकाः । एकतालीत्यमी ताला श्लोम्बडे नियता दश SaṅgiRa. ii. 260. 6 (4. 157); iii. 137. 14 (5. 251)

अडुताली (adda-tāli) *f.* name of a particular musical time measure अडुताली दो लघुद्रव्यम् । इय(? म)मेवोचिरे तालं केचित् त्रिपुटसंज्ञया SaṅgiRa. iii. 158. 3 (5. 305)

अडुदिण्ड (addadiṇḍa) *n.* name of a *deśi nṛtta* दाण्टपादस्य संलग्नं जानुमूर्ध्नि पदं परम् । तिर्यक् प्रसारणे लग्नाद्वलनद्वितयं भवेत् । अडुदिण्डमिति प्रोक्तं नाम ध्वाडविशारदः [Bharatakośa 9B. 10.]

अडुन (addana) *n.* 1 shield, AbhidhāCin. 783; Vaija. 120. 200; ParaNā. 2415; KośaKaTa. 1. 6295; 2 act of attacking अडुनं त्वडुने भवेत् । अर्थे सोऽप्यति(? भि)योगः स्याच्छस्त्राणां च निवारणे । वेत्रादिरचिते खेटभेदे NānārthāSam. ii. 33. 5.

अडुनिका (addanikā) *f.* upholstered seat तीर्थेऽत्र नोपवेष्टव्यं परेणाप्यासनादिके । स्वापस्तल्पे विधेयो न मुक्तौ नाडुनिका तथा PrabhāC. 195. 10.

अडुपल्यान (addapalyāna) *n.* a kind of saddle used in the Lāya country लाटानां यानि अडुपल्यानानि तान्यन्यविषयेषु ... अभिधीयन्ते AupaSūT. 112. 8; JñātāDhaT. 43B. 14.

अडुय (adḍay-) i. p. [caus.] to cause to attack आडुडत् MugdhaBo. 18. 1 (123. 5); SiddhāKau. 429B. 11.

अडुस्खलितिका (adḍaskhalitikā) *f.* name of a type of *deśi bhaumi-cārī* in dance (stumbling of the feet obliquely) रथचक्रा परावृत्तता ... अडुस्खलितिका परा ... पञ्चत्रिंशद्वितीरिताः । इति देशीचारीषु भौम्यः SaṅgiRa. iv. 281. 6 (7. 912); स्खलितोऽङ्घ्रिर्ध्वं तिर्यग्ङुस्खलितिका तु सा Nṛtya. 1075; अडुस्खलितिका तिर्यक् स्खलिते चरणे भवेत् NṛtyaK. ii. 3. 41.

अडु (adḍā) *f.* attack अडु अभियोगे ।...अडु DhātuPra. 1. 350 (31. 13)

अडुाण (adḍāṇa) *m.* name of a particular *rāga* पूर्णोऽडुाणः पाद्यो धांशः सन्यास उल्लेखेऽत्रौ RāgVi. 4. 42 (comm. पाद्यः पञ्चमग्रहः । धांशो धैवतांशः । सन्यासः षड्जन्यासः । रात्रौ गेयेति शेषः । अयं कर्णाटमेले)

अडुाणक (adḍāṇa-ka) *n.* shield विशोपकैकचणकान् कडूवणिज आपणे ।